

החוק להגנת הרכב - סעיף 11/ג

כ"ז תמוז תש"ג, י"ז כסלו תש"ג, חוק מס' 108.
תחוקתית: פירוש ד', י"ז כסלו תש"ג, חוק מס' 108.

- המחוקק:
- פ. ארבע - חיר"ד
 - ב. חזביה
 - ע. חסין
 - ע. מיכילוב
 - י. בר-יהודה
 - י. בדר
 - ד. בר-רב-חמי
 - י. הררי
 - ז. ורהייג
 - ע. מלכודן
 - ח. רובין
 - ד. ירי
 - י. שמיר
 - ב. שרון

- בעדרו:
- פ. הלל
 - ב. חת
 - ת. ירובי
 - י. כהן
 - ע. לורנס
 - פ. טבה
 - י. קליבנוב
 - פ. קטיס
 - ב. תבורי

- כונסני:
- פ. רוזן - יר המסמית
 - א. כהן - היועץ המשפטי
 - ב. ידן - המנהל ליועץ המשפטי
 - י. ויינט - סגן המנהל
 - ה. רוזנבל - סגן המנהל

- סדר-חיר"ד:
1. חוק להיקון פקודת החוק הפלילי (שילוח מט בבלי רכב ובכלי מים);
 2. חוק להסדר תמ"ת, קרקעית, גבעת חירות, (תיקון).
 3. חוק לביטול עונש מוות.

אני סברה את הליכה.

חיר"ד. חובות:

1. חוק להגנת הרכב - סעיף 11/ג (שילוח מט בבלי רכב ובכלי מים).

ה"ר. חובות:
 ב"שילוח מט" הכוונה להסדרת החוק כדבר
 תחילה. יש לנו בעינינו בחוק הפלילי הדברים
 בענין הזה, מלה יהיה כולל דבריו רבים ונתנו בינתניה דברים
 כולל דברים שחודשו כמו חוק החוק. הכנסת לפני רכב המסמית
 כמות מיכני וכן כלי מים. המונח "כלי" מיישג חובות
 כה להפליל את הדבר.

החוק: לקבל את הצעת החוק ללא שינוי.

רמ.

ועדת החוקה, חוק ומשפט

23.12.53

חוק להסדר תמיכת הקרקעית בטע
חירום (תיקון).

2. חוק להסדר תמיכת הקרקעית בחירום (תיקון).

היו"ר ס. טובא: בפעם הקודמת ביקשנו שתידון הממשלה שיכין לנו הצעת חוק.

י. ויינס:

הפעם הקודמת החליטה הוועדה שלא לקבל את הצעת התשלוח המפורטת כי הרצת הפרוטוקול לבטל בו דיור הניתן על-ידיה. הוחלט כי בתנאים מסויימים, אם בטלה העילה לאו הדיור וכן אם ייקול הדעת של היועץ מוסר כי טובה ייעשה עול יותר גדול לגעל-הבית ממור לדייר אם לא תינתן לו התפשרות להוציא את הדייר מן הבית (כמובן, בתנאי שיהיה לו דיור אלטרנטיבי או שיינתן לו דיור כזה) ממור יהיה לבטל את הצו ולפנות את הדייר.

סעיף 8 בחוק המקורי מדבר על היחסים בין בעל-הבית והדייר וקובע את התנאים אשר בהם ורק בהם ממסר לקבל צו פינוי, בין על-ידי בית-המשפט ובין בשלב של הוצאה לפועל. בסעיף-קטן (ב) בסעיף 8 ישנו תיאורים שונים. ההצעה היא להכניס בסעיף-קטן זה פיסקה שבה היא תימנה, הבאה להסדיר את הבעיה הזאת.

ממור שהחוק מסדיר בצורה שונה בו דיור הניתן לגבי דירה וצו דיור הניתן לגבי בית-עסק, הרי התיקון בסעיף-קטן (ג) חוזר על אותו הדבר ומטיל את ההוראה במקורת הגבלת שכר-דירה (בתי-עסק) משנת 1941. במקום דירה כתוב כמין "מקום חלופי", כי המדובר בבתי-עסק.

ר. שרי:

אני מציע למחוק את הפלילים "וגם בתשלום פיצויים": אני מוכן להשאיר את הפלילים "וגם בדרך אחרת", ההתפשרות מן פיצויים, אבל אני מתנגד להדגשה על תשלום פיצויים, כי דבר זה מכניס לחוק בצורה רשמית את דמי הפחתה. אני גם חושש שנוהג זה יביא לכך שהדייר החלש, שאין לו כסף, בלאח הדרישות הכספיות לעמידה במשטם מחייבת, יסכים לפיצויים זעומים.

י. הררי:

אני הייתי מציע להחזיר את המפורט המיוצגים. הייתי מבין את הצעתו של חבר הכנסת שרי לו היה מציע למחוק גם את הפלילים "או בדרך אחרת".

מה יהיה הדין במקרה שהוצא צו דיור ועירערו עליו וזכו בעירעור? לפי החוק יש זכות לפנות על-ידי הוצאה לפועל. אבל אם מנחנו כותבים שצריך להפציץ דיור אלטרנטיבי, האם ברור כי אין דבר זה חל ואינו נוגע במקרה כזה?

י. ויינס:

אנינני חושב שטענתו של חבר הכנסת הררי מבוססת די צרכה, אבל כדי להרחיק כל ספק מין פגיעה להוסיף: "מחמת שבטלה הפילה לצו הדיור בסעיף 23(ג) אינו חל עליו".

1. הוחלט: לקבל את הצעת ר. שרי למחוק את הפלילים "וגם בתשלום פיצויים".

2. לקבל את הצעת י. הררי כפי שנוסחה על-ידי י. ויינס, המפורטת: להוסיף את הפלילים "מחמת שבטלה הפילה לצו הדיור בסעיף 23(ג) אינו חל עליו".

3. לדחות את הצעת ז. ורהפטיג המפורטת: "אין התיקונים האלה מתחייבים לצווי דיור שהוצאו לפני איכות חוק זה לתקנו".
הסתייגות לז. ורהפטיג

ועדת החוקה, חוק מסמט
23.12.53
חוק לביטול עונש המוות.

דט.

3. חוק ביטול עונש המוות.

היו"ר פ. אונג:

כזכור הוגש החוק כבר בכנסת הראשונה. הוא
הועבר לוועדת החוקה בפברואר 1952. הועדה
התחילה בדיון בו והאליטה כי ברצונה לשכנע את שר המשפטים, שהיה אז
דב יוסף. אחרי השינויים שחלו בהרכב הממשלה העניין נדחה ועלה על
סדר-היום עם פתיחת המושב השני ב-1952. דנו על הסעיפים הראשונים
והזו הוחלט לדחות את הדיון עד שיועבר לוועדה החוק בעניין דרכי
ענינה.

ד. בר-רב-המי:

מטחם שבינתיים עבר זמן רב מני מציע להתחיל
את הדיון בחוק שהתחלה.

ה. רובינו:

מני מציע לערוך הצבעה בסיוכית את מקבליה
את היסוד המונח בהצעת החוק הזאת: ביטול

עונש המוות.

היו"ר פ. אונג:

בעבור לדיון בחוק. בזמנו הוחלטו לדחות
את ההחלטה על שם החוק עד לגמר הדיון בו.
את הסכימו, בקבל את ההחלטה הזאת גם הפעם.

בסעיף 1 נשמעה הדעה כי מי-מספר להכניס
סעיף כולל כזה בשעה שהיו מבטלים את עונש המוות במספר כללי.
היתה גם דעה שאריך לכתוב זאת כביטוי לעיקרון שנתנו מקבליה.

י. בר-יהודה:

מני מציע להתחיל בדיון בסעיף 2.

י. הררי:

מני מתנגד לזה. בסעיף 1 יש בעיה פשוטה
מאוד: אם מבטלים או אין מבטלים את עונש
המוות. הלה שירצו לקבל את סעיף 1, יאסרו לבטל את כל יתר סעיפי
החוק. הלה שמינם רוצים לקבל את הסעיף הזה, יתחילו להתווכח בסעיפים
אחרים.

ד. בר-רב-המי:

גם אם נקבל את הצעתו של חבר הכנסת הררי,
אין ספק יבאשרך לחזור לסעיף הזה בגמר
הדיון בחוק, מפני שהבעיה היא את הסעיף הדקלרטיבי הזה יתמים
לנוסח החוק כפי שיוצא על-ידינו.

י. שפירא:

גם בכנסת וגם בציבור ישנו שלוש מסכולות
בשאלה זו: מסכולה אחת, שחבר הכנסת הררי נסכה
עליה, המורת שיש להנהיג לשעשה עונש מוות בנדינה; מסכולה שניה,
שמני שמתין עליה, מורת כי בשום מקרה לא יהיה עונש מוות בנדינה;
ומסכולה שלישית, ששר המשפטים תוסך בה, מורת שלם לקיים את עונש
המוות שלם במקרים מסויימים. מסב זה נובע סעיף 1. ישנה מנשיה
המוענים כי סעיף 3 שבחוק אינו ספריע להם לקבל את סעיף 1. מני
אוסב שיש מקום לערער על כך. לדעתי, אם מסאירים את סעיף 3, צריך
לנסח את סעיף 1 בצורה אחרת. על כל פנים, ברור שהדבר האותי בקבע
בסעיפים 2 ו-3.

הייתי מציע ליו"ר להעמיד להצבעה את ההצעת
העקרוניות: שהיי"בית, שוללים לחלוטין או שוללים בדרך כלל, פרט למקרים
יוצאים מן הכלל. אך אם אין מקבליה את ההצעה להצביע לפי עקרונות,
מני מציע להתחיל את הדיון בסעיף 2.

ד.ט.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
23.12.53
חוק לביטול עונש המוות.

י. בר-יהודה:

אין כל אפשרות להצביע סעיף 1 לפני
סמחליטיות על סעיף 2 ו-3. אינני סוכר
את ההסוּרָה בענין זה חסור כמו עונש מוות. אי-אפשר להגיד מצד אחד
שעונש המוות בטל ומצד שני להכניס כל כן הרבה יוצאים מן הכלל.

י. הררי:

באותה צורה אפשר לקבוע כי לפני
סמחליטיות עם לגטיל עתה מוות במקרה
יוצא מן הכלל - ואינני יודע מדוע דוק במקרה בגידה - מוכרחים לנעת
את סקליה את העיקרון לבטל לחלוטין את עונש המוות או לאו. אין צורך
באותה אפשר להתחיל את הדיון בסעיף 1. כהצעת פטרה אני מציע לדון
על סעיף 1, ולדחות את ההצבעה עליו לסוף הדיון.

הוחלט: לקבל את ההצעה לדחות את הדיון ואת ההצבעה
בסעיף 1.

סעיף 2.

א. כהן:

לאחר שאושר הנוסח החדש של פקודת
הפרסנות, צריך לכתוב "דין" בכל
מקום שכתוב "הוראה במשפט הקיים".

ז. ורהפטיג:

אני מציע לאחד את סעיפים-קטנים
(א) ו-(ב) ולכתוב כך: "כל דין
המחייב הטלת עונש מוות וכל דין הקובע שמוֹתֵי עבירה מסויימת צפוי
לעונש מוות, יראו אותו - - - "וכו". אם את עונש המוות אי-אפשר היה
לראות אלא כדבר נוקשה, הרי אפשר עולה ביתן לחלוקה. אינני חושב שיש
הגיון לחייב את הסופטים להטיל מאסר עולם.

ד. בר-רב-הפיי:

אחד הדברים הקשים בחוק שלנו הוא
אי-הכנסת ברירה. אני מציע להכניס
במקום סעיף 2 הוראה האומרת כי בכל מקרה המחייב במשפט הקיים עונש מוות,
יהיה בית-המשפט הדן בענין ראשי להטיל מאסר עולם במקום עונש מוות אם
הנו ברעה מסוייבות המקרה מצדיקות החלפה כזאת. כוונת הצעתי למסור לבית-
המשפט לשקול בכל מקרה ומקרה.

י. ספירא:

אני מתנגד להצעתו של חבר הכנסת
ורהפטיג. אני מציע לפחוק את סעיף-
קטן (ב), כדי שבכל מקום שיש בחוק עונש מוות, יוטל מאסר עולם, מבלי
למסור לבית-המשפט להטיל עונש יותר קל.

לפי החוק הקיים במדך נוטל עונש
מוות על רצח, בגידה, נשיאת נשק (לפי תקנות ההגנה מ-1945, אך לא
בצורה אובליגטורית) ועל הסמדת עם לפי חוק הכנסת. פרט למקרה שציינתי
העונש נוטל באופן אובליגטורי, מפני שמסוכן מאוד במקרה
הקטור בדם להתחשב במסיבות מקלות.

חלק גדול של המוכלוסיה - אני מקווה,
פיעוט - בעד עונש מוות. יש לכבד את הדעה הזאת, אם לא על-ידי קבלתה
הרי לפחות על-ידי כך שלא נקבל את הצעת חבר הכנסת ורהפטיג, העולה
להתפרט כפיתוח חרבוניות.

אני מציע, איפוא, לקבל את סעיף-קטן

(א) במחיקת הפליה "על רצח".

ועדת החוקה, חוק ומשפט
23.12.53
חוק לביטול עונש מוות.

ל,ט

י. בר-יהודה:

על-ידי סחיקת סעיף-קטן (ב) אתה
מוחק את הסקרה שהנאשם רק צפוי

לעונש מוות.

י. ספירא:

אני מקבל זאת, ואני מציע סעיף-
קטן (א) ינוסח כך: "כל דין הסחייב
הסלת עונש מוות יראו אותו כסחייב הסלת מאשר עולם". סעיף-קטן (ב)
ינוסח כך: "כל דין הקובע שאדם שעבר עבירה סטוייכת צפוי לעונש מוות,
יראו אותו כקובע שאדם שעבר אותה עבירה צפוי לעונש מאשר עולם".

י. הררי:

אני מצטרף להצעתו של חבר הכנסת
בר-רב-האי. בית-המשפט צריך להיות
חפטי, כי ישנן נסיבות הסחייבות להקל על הנאשמים. טענין היה לעשות ספק
כמה נאשמים ברצח זוכו מפני שבפני בית-הדין היתה הברירה או להוציאם
להורג או לזכותם, ללא דרך-ביניים. צריך להטמיר את עונש המוות כמפשרות,
אם כי יתכן שלא יבצעו אותו מפני שלא יהיה מקרה שיצדיק את ביצועו.
ישנם פשעים ההופכים לסכת-מדינה, ואז אין ברירה אחרת מאשר להטיל את
עונש המוות. ברור שיש בעונש מלכנס של "לטען יראו ויראו". כך היה
כשהטילו את עונש המוות על חסימת ילדים לסם סחיסה במרה"ב.

אני חושב שיש להטמיר את סעיף-קטן
(ג). אותם אנשים שזכו מן ההפקר מפני שבזמנם לא הטילו את עונש המוות
אעפ"י שהוא היה בחוק, צריך להטמיר את ענשם במאשר עולם.

ב. מזוביה:

אני מבקש סבהצבעה תיבתן תחילה
האפשרות להצביע בעד עונש מוות
סחייב במקרה רצח, כי אם ההצעה הזאת לא תתקבל, מצטרף להצעתו של
חבר הכנסת בר-רב-האי.

אני מציע עונש מוות בצורה סחייבת
מפני בניסוקים. הניסוק הראשון הוא שאם לאו מנחנו הופכים את ישראל
לעיר שקלט לרוצח כל הסודר. התיכון ואולי של העולם כולו; הניסוק
השני הוא: נתקלתי באופן אישי כמה סבעסה בלבנות הנוער שלנו במקרים של
החסדות בלבד. ואני אומר: העם בציון לא יחזיק טעמד אם בהתפתחות
הדברים לא יהיה עונש מוות ותהיה התפתחות של "לינוס" שהיא בעיני-העם
יותר חסודה מאשר עונש מוות. לדעתו קיים קשר ביין ירידת דין-עצמ
במדינה לבין עליית חומרת הדין הרסטי. לכן צריך להיות, לדעתי, עונש
מוות בלי אפשרות של ברירה בידי השופט במקרה של רצח, ובכל שאר
המקרים אפשרות של עונש מוות או מאשר עולם, לפי סיקולו של בית-המשפט.

י. בר-יהודה:

אני בעד ביטול עונש המוות בכל
מקרה שהדבר נוגע לאינדיבידואלים.
אינני סאטין בהפחדה אינני בעד נקמה. אני עושה רק יוצא מן הכלל אחד
והוא למקרה של הסמדת עפ. את סוג זה של אנשים צריך להסמיד, ואין זה
ענין של הפחדה או בקטה. אין זה נוגע לגויסנים בלבד אלא גם ליהודים
שעזרו להם, ואז זה מפילו יותר חסוד. חרץ טיוצא מן הכלל האחד הזה
אני בעד ביטול עונש המוות. אז אפשר לקרוא לחוק "ביטול עונש המוות".

אני מוכן לקבל לעונש המוות יוטל
בצורה מופפין נאלית. אבל טועה כי שהנשם על-ידי כך הוא מקל על העוטר
בדין.

ב. שטרן:

עמדתי . . . זהה עם עמדתו של
חבר הכנסת הררי, מנחנו סוכחים
מנחנו נמצאים במזרח התיכון. כמו ידינו מנחנו מקימים שני עטים:
העם שזדתן את החוקים והעם אשר רוב הזמן מקבל את הפקודות בתטהון, מפני
שאין לוקחים בחשבון את המוסר שלו ואת הערכים שלו, אתם יודעים כי

ר.מ.

ועדת החוקים, חוק לביטול עונש מוות.
23.12.53

ג. השו"ן:

במזרח התיכון האזייה הם הדבר הזול ביותר. הם נבטל את עונש המוות באסטר על זה, ובדרך להחזיר זאת כעבור כמה סקרים מועזעים. לכן אני בעד הסלת עונש מוות, עם ספירת המספרות למוטט שלם להטיל אותו במקרים שיראה לו.

אני מפתע מדברי בר-יהודה. האם זה שעתה גרמני הוא פחות חשוב מזה שעשה יהודי כלית ברירה, מפני שאינו עליו לעשות זאת?

ז. ורהטטיג:
בדקה לי מעונש מוות על רצח הוא צריך של רגש הנקמה. צריך להתגבר על הרג הזה.

אני בעד ביטול עונש המוות באופן מוטטלי. מפני שאנחנו כמדינה הנכבדת במזרח התיכון הוא קשה מאוד. אבל גם חבר הכנסת שרון אשר כי כאן האזייה זולים מאוד, ואם כך, מה יועיל עונש המוות? גם חיל הרופא הם זולים מאוד.

מענין שהשבוע הוצע לכנסת חוק ההסתגנות, ועונש המוות לא בכלל בו. גם בוגד, אם הוא עושה זאת בגלל עקרונות, עונש המוות לא ירתיע אותו.

י. בר:
דומני שהוועדה חרבה באקצת מסתובתה. הכנסת העבירה אלינו חוק לביטול עונש המוות. היתה בענין זה גם תעמולה לא נכונה. כשדיברו על רוצח, הוסיפו תמיד את תיאור הרוצח בדם קר. לפי החוק הקיים הגדרה של רצח כוללת שורה של סקרי הריגה, הריגה על-מנת לבצע פשע, מפילו אם לא היתה כוונה להרוג, וכן רצח בכדי להיעלם מארץ ביצוע פשע. אם מישהו רוצה לשתור על עונש המוות לסקרה של רצח בדם קר, צריך להכביט לספר החוקים הגדרה חדשה של רצח כזה, סקרים כמלה הם יוצאים מן הכלל, ודומני כי אינם יכולים להשפיע על הגישה הטופית. בגלל סקרים כמלה אין כדאי לסמור את עונש המוות בספר החוקים שלנו.
אשר לבגידה, זוהי מלה מינספה, אבל לפעשה הגדרתה בספר החוקים שלנו רחבה מאוד וכוללת דברים שכל אחד היה מסתופם מילוי היו מותרים לו שהם בגידה.

אני סומע כי בתנאים רגילים בפדינה לא יהיה עונש מוות. אינני יכול להציע זאת לגבי נאצים, אבל ככל שהזמן עובר, החוק בענין זה בעטה יותר תיאורטי.

ישנו קומפלקס של דברים שאני קורא להם "תנאי מלחמה", ואין אלו תנאי שעת חירום. עיבדנו הגדרה כזאת בדיון על חוק השיפוט הצבאי. במקרה של תנאי מלחמה אני בעד הסלת עונש מוות על בגידה. הדבר הקשה ביותר במלחמה הוא העריקות בחזית ובדרך לחזית, ובסקרים כמלה מספר עולם הוא עידוד העריקות.

מצב ההסתגנות בעיני דומה מאוד למצב של קרבות, ולדעתי יש להטיל על סכתון שביצע פשע תוך שימוש בכוח, או סמיים בשימוש בכוח - עונש מוות. אני סוכן לקבל עונש מוות גם על רגול אם זה בשעת מלחמה.

פרט לסקרים המלה אני בעד ביטול מוחלט של עונש המוות בכל המקרים האחרים בזמן של שלום. לא הייתי מתנגד להטיל עונש מוות על רגול גם בזמן שלום, אם אמנם זה היה ריגול מסוי, איסוף ידיעות אשר מטעמי בטחון המדינה צריכות להישאר בסוד, על מנת לספרן למדינה. לא הייתי מתנגד בעיקר מאחר מדבר זה קיים במרצות המסכנות, ואי-קיומו מאלנו פירושו הפקרת המרגלים שלנו.

היו"ר מ. אונג: בציבה הבמה בעמיד את העיף להצבעה.